

Évközi 25. vasárnap

Bölcs 2,12.17-20

Az igaz próbatétele

Leskelődjünk az igazra, mert terhünkre van. Szembeszáll tetteinkkel: bepanaszol bennünket törvényszegésért, és szemünkre hányja, hogy vétünk a tisztesség ellen. ... Lássuk hát, igazak-e a beszédei. Figyeljük meg, mi végre jut! Mert ha az igaz az Isten gyermeke, akkor az Isten pártjára kel, és kiszabadítja ellenségei kezéből. Tegyük próbára, gúnyoljuk és bántalmazzuk, hogy megismerjük szelídségét és kipróbáljuk türelmét! Ítéljük gyalázatos halálra, mert – saját szava szerint – Isten oltalmában részesül!”

Az igazember a Bibliában a legmagasabb tisztség, amit ember megkaphat Istentől vagy az emberektől. A köznapi nyelvben azt a kijelentést nevezzük igaznak, amely megfelel a valóságnak. De a görög gondolkodók a világos intellektuális megnyilvánulást is igaznak nevezték. A Bibliában az igazság egy vallásos élmény, amelynek alapja az Istennel való találkozás, és ennek következtében az elköteleződés Isten iránt. A minden nyelvbe átvándorolt héber szó az „omen” vagy közismertebb formájában az „amen” jelentése, valamit helyesel, valamit igaznak tart. Az „emet” szó jelenti az igazságosságot. Jeremiás szerint (14,13) az igazi béke csak igazságosságra épülhet. Isten tulajdonságai között az igazságosságot és a hűséget szokás első helyen említeni. (vö. Zsolt 89), amelyet az „emet” és a „heszed” szóval jelöl a Biblia. Isten ugyanis nemcsak igazságos, hanem az emberrel kötött szövetségéhez hűséges is (vö. Oz 2,21; Neh 9,33; Zak 8,8). Ennek következtében a Bibliában szereplő igaz embereknek mindig mély vallási tapasztalatuk fűződik a szövetséghez és a szövetség Istenéhez.

Ahogy az emberek egyrészt nehéz helyzetükben mindig Istenhez kiáltanak, de amint az elmúlik, jobban szeretik, ha Isten távol van a hétköznapijaiktól. Ugyanúgy az emberek gyötrőnek tartják az igazak közelségét, és mindenáron ki akarják mutatni, hogy a hirdetett szentségük vagy Istenhez való hűségük valójában hamis. Ezért minden igaz ember az emberek részéről is gyötrelemnek, próbatételnek van kitéve.

Mózeszt az általa vezetett nép gyötörte meg. A prófétáknak mindig a gyötrelem és kritika jutott ki. Legtöbb esetben csak később ismerték el őket. A legnagyobb szenvedésen Jeremiás próféta ment át.

A jelen szövegben leginkább az Iz 52,13–53,12-ben olvasható negyedik Ebed-Jahve-dal szolgájára emlékeztet. Pontosabban az ő próbatételére. Azt gondolnánk, hogy az igazságosság tiszteletet vált ki az emberek között. Hiszen minden ember arra vágyik, hogy neki igazságot szolgáltatassanak. De a legtöbben csak azt szeretnék, ha neki adnának igazat. Ezért az igaz ember, az Istenhez hűséges embernek számos gyötrelmet kell elviselnie. Ezek a gyötrelmek azt szolgálják, hogy végül is megrontsák az igazat, és olyanná tegyék, mint ők maguk. Az igaz ember puszta léte ugyanis önmagában kritika a gonosz és Istentelen emberek számára. Ez egy furcsa kettősség az átlag emberben, egyrészt szeretné magát elismertetni, mint az erények képviselőjét, mint tekintélyes valakit, másrészt tudatosan vagy tudatlanul támadja és kritizálja azt az embert, aki erényben gazdag és az Istenhez hűséges. A két világ az Isten világának és az ember világának, a jónak és a gonosznak ütköző pontjába kerül az igaz ember. Az emberi, bűnös világ kiveti, mert nem tudja magáénak elismerni, az Isten világában pedig még nem élhet, mert itt, a földön létezik. Ez lesz próbatételének legnehezebb része.

Mindenki ugyanis, aki erényes és Istenhez hűséges életre szánja el magát, azt reméli, hogy ezért az emberektől is tiszteletet fog kapni. Ez azonban soha sem fog megtörténni. Így mindazok, akik azt remélik, hogy tisztelni fogják őket erényeikért, és nem kritizálni, nagyot csalódnak. Mivel az ember számára a természetes társadalmi elismerés elmarad, nagyon sokan elbizonytalanodnak. A többségi vélemény nyomására úgy vélik, talán nekik nincs igazuk, ha mindenki ellenük van. Ezt a nyomást kevesen viselik el, és igen sok esetben a gonoszok kritikája eléri a célját, az igaz ember elbukik. De kritikusai a bukás után sem ismerik el a magukénak. Ez az oka, hogy sok esetben az, aki nagyon jól kezdte az életét, gonoszabban végzi, mint egy átlag ember. Nemcsak az Istennek és az igazságnak, hanem a gonoszságnak is megvan a maga misztériuma. Ennek felismerése sokat segít abban, hogy megmaradjunk igaz embernek, aki mindvégig kitart az Isten mellett.